POLITISK KRONIK

UDLANDET

April 1953

1. Sovjets udenrigsminister Molotov går i en erklæring ind for våbenstilstand i Korea på grundlag af de sidste kinesiske forslag af 29. marts samt for kinesisk og koreansk repræsentation i F.N.

   I Østrig enes socialdemokraterne og det katolske folkeparti om dannelsen af en ny koalitionsregering under ledelse af katolikken Julius Raab. Socialdemokraten Schärf fortsætter som vicekansler og Karl Gruber som udenrigsminister.

   U.S.A.s præsident Eisenhower udtaler, at enhver tilnærmelse fra kommunistisk side må bedømmes efter sin tilsyneladende værdi, indtil det modsatte er bevist.

3. Det russiske indenrigsministerium meddeler, at femten arresterede læger, heraf ni, der var anklaget for anslag mod flere sovjetiske lederes liv, er blevet løsladt, idet de var blevet arresteret af den tidligere sikkerhedsminister uden lovlig grund. Anklagerne mod lægerne havde vist sig at være falske, og de, der havde rejst dem, er blevet arresteret.

   U.S.A.s udenrigsminister Dulles erklærer, at der ikke er sket nogen forandring i truslen mod den frie verden, og påpeger, at U.S.S.R. er en stærkt rustet totalitær stat, hvis ledere fundamentalt er fjendtligt indstillede mod den øvrige verden.

4. Ex-kong Carol II af Rumænien dør i Portugal.

   I Rumænien udstedes en omfattende amnestilov. Det forlyder, at også fhv. udenrigsminister Anna Pauker er blevet løsladt.

6. Den vesttyske kansler Adenauer ankommer til New York.

   Ved hjemkomsten fra U.S.A. erklærer den franske konseilspræsident Mayer, at Sovjets politik er vendt mod skabelsen af et forenet Vesteuropa, og at genoprustningen og Tysklands indlemmelse i Europahæren må fuldendes.

   Det russiske kommunistpartis organ „Pravda" retter et skarpt angreb på den tidligere sikkerhedsminister Ignatiev, der har misbrugt sit embede (jfr. 3/4) og glemt, at han var folkets tjener. Bladet forsikrer borgerne om, at deres forfatningsmæssige rettigheder bl. a. den personlige ukrænkelighed, vil blive respekteret.

   Den persiske premierminister Mossadeq opfordrer majlis til at godkende ottemands-kommissionens betænkning om grænserne for shahens magt. Han udtaler, at hoffets og hærens indblanding i det politiske liv og deres anslag mod hans regering udgør en trusel mod forfatningen.

7. F.N.s plenarforsamling vælger den svenske statssekretær Dag Hammarskiöld til F.N.s generalsekretær.

9. Den græske drachme devalueres med 50 %.

   Som afslutning på forhandlingerne mellem præsident Eisenhower og forbundskansler Adenauer udsendes et kommunique, hvori udtales, at det bedste tegn på Sovjets samarbejdsvilje vil

være afholdelse af frie valg i østzonen og løsladelse af krigsfanger og deporterede civile tyskere. Der er enighed om at fortsætte bestræbelserne for europæisk enhed gennem ratifikation af traktaten om det europæiske forsvarsfællesskab.

10. Det franske kommunistpartis generalsekretær Maurice Thorez vender tilbage til Paris efter at have opholdt sig 2½ år i Moskva.

Det meddeles fra Bonn, at det vesttyske politi har optrevlet en vidtforgrenet kommunistisk spionageorganisation, der dirigeredes fra Østberlin.

11. I Korea underskriver F.N.s og nordhærens repræsentanter aftalen om udveksling af syge og sårede krigsfanger.

Den engelske ambassadør i Moskva forhandler med Sovjets udenrigsminister Molotov.

13. U.S.A., Canada, Australien, Frankrig og Uruguay samt 41 importørlande (bl. a. Beneluxlandene, Italien, Japan, Danmark og Schweiz) underskriver i Washington en international hvedeaftale. Aftalen er fra 1/8 gældende 3 år og går ud på at holde hvedeprisen mellem $ 4.3 og $ 5.6 pr. hl. Storbritannien beslutter at forblive udenfor aftalen.

Den socialistiske Internationales generalråd udtaler i en resolution, at den demokratiske socialisme er den eneste basis for sikring af verdensfreden og for udnyttelse af de naturlige hjælpekilder til massernes fordel. Sovjets mere forsonlige holdning hilses velkommen, og rådet opfordrer den frie verden til ikke at lade nogen mulighed for afsluttelse af den kolde krig gå tabt.

Det meddeles, at de franske styrker i Indokina trækker sig tilbage for et stort Vietminh-angreb mod kongeriget Laos.

14. Den engelske finansminister Butler forelægger underhuset sit budgetforslag. Udgifterne anslås til 4259 mill. pund 1952/53: 4351 mill.), heraf 1497 mill til forsvaret (mod 1404 mill.). Indtægterne anslås til 4538 mill. (4439 mill.), men der foreslås lempelse af beskatningen (bl. a. nedsættelse af omsætningsafgiften med 25 %, større fradrag for investeringer). Butler udtaler sin tilfredshed med forbedringen af betalingsbalancen, der dels skyldes bedre bytteforhold, dels regeringens politik. Han erklærer, at inflationstruslen er fjernet, men opfordrer til at holde priser og omkostninger nede.

15. I Den sydafrikanske Union afholdes valg til underhuset. Bortset fra den indfødte befolknings repræsentation bliver mandatfordelingen: nationalisterne 94 (1948: 85), det forenede parti 57 (64), arbejderpartiet 4 (6). Regeringspartiet, nationalisterne, har fået 49 % af stemmerne, oppositionen 51 %.

I Buenos Aires eksploderer to bomber, mens præsident Peron taler ved et fagforeningsmøde. Peron erklærer, at regeringen vil rense Argentina og opfordrer arbejderne til selvtægt overfor deres fjender og udenlandske agenter. Folkemængden raserer herefter oppositionspartiernes lokaler. Samtidig fortsætter politiet arrestationen af detailhandlere, der ikke har overholdt regeringens prisnedsættelsesdekreter.

16. U.S.A.s præsident Eisenhower kritiserer i en tale Sovjetunionens oprustnings- og magtpolitik siden 1945, men at den frie verden med glæde vil se tegn på alvorlig fredsvilje. De første skridt må være våbenstilstand og fredsforhandlinger i Korea, indstilling af angrebene på Indokinas og Malayas sikkerhed, fredsslutning med Østrig, hjemsendelse af hundrede tusinder krigsfanger fra Rusland. Europas unaturlige deling bør afsluttes ved, at de østeuropæiske stater frigøres, og Tyskland genforenes i frihed. Samtidig hermed kan en kontrolleret nedrustning begynde, og der kan påbegyndes et fælles felttog mod fattigdom og nød.

17. Det erfares, at tre tidligere ministre i den georgiske sovjetrepublik, der nylig var blevet arresteret og anklaget for

„nationalisme", er blevet genindsat, og at de ansvarlige, bl. a. den georgiske sikkerhedsminister, er arresteret.

Der foretages regeringsomdannelse i den moldaviske sovjetrepublik. I den følgende uge omdannes også Azerbajdjans, Lithauens og Kazakhistans regeringer.

En opgørelse fra den europæiske betalingsunion viser store overskud for Belgien ($402 mill.), Vesttyskland (441 mill.) og Nederlandene (358 mill.), store underskud for Storbritannien ($831 mill.) og Frankrig (674 mill.).

Premierminister Churchill udtaler, at der er tegn på et sindelagsskifte hos Sovjets ledere, og at vestmagterne ikke må forskertse selv den svageste mulighed for forståelse.

18. Andrei Gromyko udnævnes til Sovjets første viceudenrigsminister og efterfølges af Jakob Malik som ambassadør i London.

Efter at generalguvernøren har afsat regeringen Khwaja Nazimuddin udnævnes Mohammed Ali til premierminister i Pakistan.

19. Der afholdes valg i Japan. Mandatfordelingen i andetkammeret bliver:

Venstresocialister	72	(1952: 56)
Højresocialister	66	(60)
Progressister	76	(88)
Liberale (reger.parti)....	199	(205)
Udtrådte liberale	35	(40)
Andre	18	(17)

20. I Korea begynder udvekslingen af syge og sårede krigsfanger (jfr. 11/4).

Premierminister Churchill tilslutter sig præsident Eisenhowers udtalelse af 16/4. Han opfordrer til tålmodighed, men håber, at viljen til forståelse „snart kan føre til uformelle og private drøftelser på højeste plan mellem de vigtigste magter".

21. 142 fremtrædende private borgere i NATO-landene fremlægger en plan, der gennem øget økonomisk samarbejde skal skabe „bedre forsvar for færre penge".

24. Det vesttyske førstekammer, Bundesrat, vedtager med 20 stemmer mod 18 at udskyde ratificeringen af traktaten om det europæiske forsvarsfællesskab indtil forfatningsdomstolen har givet en vejledende erklæring herom.

25. NATOs råd udsender et kommunique, hvori det udtales, at der er opstillet et fast militærprogram for 1953 og et foreløbigt for 1954. Der er enighed om, at der endnu ikke er sket nogen ændring i truslen mod de frie staters sikkerhed.

Det russiske kommunistpartis organ „Pravda" aftrykker præsident Eisenhowers tale og kommenterer den. M. h. t. Tyskland udtales, at præsidenten har overset Potsdamaftalen, og at Vesttysklands militarisering ikke må fortsætte. Sovjet ønsker ikke at hindre de asiatiske folks frihedskamp eller at genindsætte de tidligere reaktionære regeringer i Østeuropa, men ønsker Kina repræsenteret i F.N. Artiklen kritiserer udenrigsminister Dulles krigerske holdning, men udtaler, at Sovjet til trods for de opstillede betingelser gerne ser forhandlinger og afspænding.

26. I Korea genåbnes våbenstilstandsforhandlingerne. På nordhærens vegne foreslår general Nam Il, at de krigsfanger, der ønsker hjemsendelse, skal udveksles snarest, mens de øvrige gennem seks måneder skal overlades i en neutral stats varetægt. Om de fanger, der heller ikke herefter ønsker hjemsendelse, skal en politisk konference træffe bestemmelse. På F.N.s vegne erklærer general Harrison, at fangerne ikke bør sendes udenfor Korea og at 6-måneders-perioden er for lang.

I Frankrig viser kommunevalgene stærk tilbagegang for gaullisterne, mens de moderate og de radikale går frem.

27. Det engelske underhus vedtager med 304 stemmer mod 276 (arbejderpartiet) regeringsforslaget om afsocialisering af vejtransportvæsenet.

I Persien arresteres en række fremtrædende personer, der sigtes for mordet på politichefen og for sammensværgelse mod regeringen.

30. Præsident Eisenhower meddeler, at

han vil foreslå besparelser på $ 8.5 mld. i det budget, der blev forelagt af den afgåede regering (se 9/1). Besparelserne vil især ramme forsvaret og det udenlandske hjælpeprogram.

Maj 1953

1. Argentinas præsident Peron vender sig mod den udenlandske presses bagvaskelser og erklærer, at amerikanske interesser stod bag bombeattentaterne 15/4.

   Den østtyske regering fratager visse „borgerlige" befolkningsgrupper rationeringskortene og henviser dem til de „frie" statsbutikker, der sælger udenom rationeringen, men til overpriser.

4. Under et besøg i Bonn erklærer den norske udenrigsminister Lange, at Norge ikke vil rejse indvendinger mod Vesttysklands optagelse i A-pagten, men at andre staters modstand vil umuliggøre dette.

5. Det argentinske politi arresterer en række konservative og venstreorienterede oppositionsledere.

   U.S.A.s regering forelægger kongressen sit udenlandske hjælpeprogram for 1953–54. Der foreslås bevilget ialt $ 5.8 mld.

6. De engelsk-ægyptiske forhandlinger udsættes (se 10/5).

   General de Gaulle meddeler, at hans parti, den franske folkesamling (RPF) har opsagt forbindelsen med sine valgte repræsentanter (bl. a. den gaullistiske parlamentsgruppe).

   Det meddeles fra Indokina, at Vietminh-styrkerne, der har truet Laos' hovedstad Luang Prabang, nu er på tilbagetog.

7. U.S.A.s regering forelægger kongressen sit militærbudget for 1953/54. Udgifterne anslås til $ 44 mld. d.v.s. 2.4 mld. mindre end Trumans forslag 9/1.

   Europarådets ministerråd vedtager en række resolutioner, der bl. a. understreger vigtigheden af et nært samarbejde mellem rådet og andre intereuropæiske organisationer (især kul- og stålfællesskabet).

8. De engelske kommunevalg viser fremgang for arbejderpartiet og tilbagegang for de konservative.

10. Den franske regering devaluerer Indokinas valuta, piastren. Vietnams premierminister Nguyen Van Tam protesterer, fordi han ikke er blevet rådspurgt.

    Formanden for det vesttyske socialdemokrati, Ollenhauer fremlægger partiets valgprogram. Bonn- og Parisaftalerne skal afvises og erstattes af en bred europæisk sikkerhedsorganisation, og næringslivet skal tilpasses efter almenvellet (bl. a. ved nationalisering af kul- og stålindustrien).

    General Naguib erklærer, at Ægypten har vasket sine hænder m.h.t. de engelsk-ægyptiske forhandlinger, og at det er beskæmmende for en patriot at købslå om sin ret.

11. Under en udenrigspolitisk debat i det engelske underhus udtaler premierminister Churchill bl. a., at „Det vil være fejlagtigt at tro, at intet kan ordnes med Rusland, førend det hele bliver ordnet." Churchill understreger betydningen af tegnene på et omslag i russisk indenrigspolitik, og anser det for at være muligt på een gang at løse Ruslands og Vesteuropas sikkerhedsproblem ved en genoplivelse af Locarnotanken. Churchill går ind for, at der snarest afholdes en uformel konference på højeste plan med deltagelse af det færrest mulige antal magter.

    Shahen af Persien overlader alle sine godser til den persiske stat.

12. I det engelske underhus udtaler arbejderpartiets leder Attlee sin varme til-

slutning til premierministerens holdning og forslag (se 11/3), og erklærer, at forhandlingerne i Korea ikke bør overlades til amerikanere alene.

Præsident Eisenhower meddeler en række ændringer i ledelsen af U.S.A.s forsvar. Admiral Radford bliver leder af forsvarsstaben efter general Bradley, general Ridgway bliver stabschef for hæren og efterfølges som øverstkommanderende for SHAPE af general Gruenther, admiral Carney afløser admiral Fetcheler som flådechef.

Europarådets rådgivende forsamling vedtager med 76 stemmer mod 7 (tyske socialdemokrater) – 18 stemmer ikke – en resolution, der opfordrer regeringerne i de seks „lilleeuropæiske" lande (Frankrig, Italien, Vesttyskland og Benelux) til snarest at tage bestemmelse om udkastet til en „lilleeuropæisk" forbundsforfatning (se 7/1).

Den franske konsejlspræsident Mayer anmoder nationalforsamlingen om at nedskære statsudgifterne og forøge visse indirekte skatter samt meddeler, at regeringen vil bekæmpe arbejdsløsheden ved en fireårsplan for offentlige arbejder.

13. Frankrigs, Italiens, Vesttysklands og Beneluxlandenes udenrigsministre understreger i en erklæring nødvendigheden af, at der oprettes en „lilleeuropæisk" politisk sammenslutning.

Under våbenstilstandsforhandlingerne i Korea fremlægger FN modforslag m.h.t. krigsfangeudvekslingen. Det foreslås bl. a., at de koreanske fanger, der ikke ønsker hjemsendelse, løslades. Forslaget afvises af nordhæren.

I London afsluttes de økonomiske drøftelser mellem engelske og vesttyske regeringsmedlemmer. Der er enighed om, at en sund finanspolitik, god kreditorpolitik og mulighed for tilstrækkelig finansiel støtte er betingelsen for genindførelse af konvertibiliteten og fjernelse af handelsrestriktionerne.

14. Præsident Eisenhower udtaler, at han ikke har nogen indvendinger mod premierminister Churchills forslag om et stormagtsmøde (se 11/5), men at han ønsker at se tegn på god vilje, før han forpligter U.S.A.s regering.

Den amerikanske senator McCarthy retter et voldsomt angreb på Attlee for hans tale 12/5. (s. d.).

15. Det vesttyske forbundsråd beslutter at ændre sin beslutning af 24/4 (s. d.) og ratificerer med 23 stemmer mod 15 Bonn- og Parisaftalerne. (Delegationen fra Sydvesttyskland har ændret sin holdning).

16. Den amerikanske journalist Oatis, der i juli 1951 i Prag idømtes 10 års fængsel for spionage mod den tjekoslovakiske regering, løslades.

17. Der afholdes valg i Ungarn. Valgdeltagelsen er 98 %, og der afgives 6,256.000 stemmer for Folkets Uafhængighedsfront (kommunistisk domineret), 61.000 imod.

18. Den ægyptiske regering protesterer mod en lang række engelske angreb på ægyptere i kanalzonen.

19. Præsident Eisenhower udtaler, at han ikke kan anbefale nogen skattelettelse nu, da forsvaret må opretholdes, så længe Sovjet ikke har ændret sit mål: at knægte friheden overalt.

De skandinaviske udenrigsministre afholder en konference i Oslo.

20. I Paris underskrives nye konventioner mellem Frankrig og Saar. Saarregeringen får medejendomsret over minerne samt ret til at opretholde konsulære repræsentationer i udlandet.

21. Premierminister Churchill erklærer i underhuset, at der kort efter 15/6 vil finde et møde sted mellem U.S.A.s præsident, den franske konsejlspræsident og ham selv. Han håber, at der her vil blive taget afgørende skridt mod et langt vigtigere møde.

Den franske nationalforsamling afslår med 328 stemmer (kommunister, socialister, gaullister m. fl.) mod 244 at give regeringen særlige fuldmagter til at foretage besparelser m. m. Herefter træder regeringen Mayer tilbage.

24. Socialisten Guy Mollet og gaullisten Diethelm afviser begge præsidentens

anmodning om at danne ny fransk regering.

Den persiske majlis vedtager loven om begrænsning af shahens magt, men 11 deputeredes udvandring hindrer lovens vedtagelse ved anden behandling.

Det russiske kommunistpartis organ „Pravda" anerkender den forsonlige tone i premierminister Churchills tale 11/5, men afviser tanken om et nyt Locarno og erklærer, at Tysklands deling ikke må opretholdes gennem Paris- og Bonntraktaterne. Forslaget om et stormagtsmøde på højeste plan bifaldes varmt, men det betones, at Sovjet kun ønsker at deltage heri, såfremt der ikke træffes forhåndsaftaler mellem vestmagterne.

25. I Korea afholder våbenstilstandsdelegationerne et hemmeligt møde, hvor general Harrison fremlægger nye FN-forslag.

Sovjet afslår at lade sig repræsentere på et nyt viceudenrigsministermøde om den østrigste fredstraktat.

26. Den amerikanske senator Taft erklærer i en tale, at U.S.A. bør opgive at samarbejde med FN i Østen og trække sig ud af alle videre fredsforhandlinger i Korea, såfremt de løbende forhandlinger slår fejl.

27. Det russiske indenrigsministerium meddeler, at fire specialuddannede spioner og sabotører, der var blevet nedkastet fra amerikanske flyvemaskiner over Ukraine, er blevet skudt.

Den konservative Paul Reynaud forelægger den franske nationalforsamling sit program. Han erklærer, at Frankrig er blevet „Europas syge mand" og kræver drastiske reformer samt styrkelse af regeringens myndighed.

28. Den sydkoreanske udenrigsminister erklærer, at FNs våbenstilstandsplan er komplet uantagelig, og at Sydkorea vil kæmpe videre alene for at forene landet, hvis der underskrives en aftale om ildophør.

Den amerikanske ambassadør i Rom, Mrs. Claire Booth Luce erklærer, at en valgsejr for de totalitære partier på højre eller venstre fløj vil få alvorlige konsekvenser for det intime samarbejde mellem Italien og U.S.A.

Semionov udnævnes til general Chuikovs efterfølger som russisk højkommissær i Østtyskland.

I den franske nationalforsamling opnår Paul Reynaud (se 27/5) kun 276 (moderate samt de fleste gaullister, radikale og folkerepublikanere) af de nødvendige 314 stemmer.

29. Den østtyske regering ophæver delvis rationeringsordningen af 1/5 (s. d.).

Det meddeles, at 270 marokkanske pashaer har anmodet om sultanens afsættelse p. gr. af hans modstand mod de franske reformplaner.

I Tunis arresterer politiet 60 medlemmer af en illegal nationalistisk terroristgruppe.

30. En udsending fra det vestyske udenrigsministerium rejser til Washington for at forhandle med præsident Eisenhower om tremagtsmødet på Bermuda.

Juni 1953

1. Efter sin hjemkomst fra en rundtur i Det mellemste Østen erklærer udenrigsminister Dulles, at U.S.A. bør undgå enhver mistanke om, at det sympatiserer med engelske og franske koloniinteresser.

Der foretages pengeombytning i Tjekoslovakiet. Lønninger, små kontantbeholdninger (indtil 300 cz. kr.) og mindre opsparede beløb ombyttes efter kursen 5 gamle cz kr. = 1 ny, mens kontantbeholdninger over 300 kr. samt opsparinger over 50.000 kr. byttes i forholdet 50:1. Samtidig nedsættes priserne på fødevarer med ca. 31 %, på industriprodukter med ca. 37 %.

Rubelkursen bliver nu 1 : 1.8 (tidligere 1 : 12).

2. Dronning Elisabeth II af Storbritannien krones i Westminster Abbey i nærværelse af en lang række udenlandske repræsentanter.
3. Den radikale Mendès-France forelægger den franske nationalforsamling sit program. Han kræver fuldmagt til en provisorisk lovgivning og går ind for besparelser samt fuld beskæftigelse ved støtte til eksporten og boligbyggeriet. Frankrig bør afvikle sine forpligtelser i Indokina og bringe den overdrevne afhængighed af U.S.A. til afslutning.

   Under den italienske valgkamp kommer det til blodige sammenstød mellem neofascister og politiet.

   I Bonn underskrives en interim-aftale, der med visse ændringer pånysætter den tysk-amerikanske venskabs-, handels- og konsulatstraktat af 1923 i kraft.
5. Sydkoreas præsident Syngman Rhee meddeler præsident Eisenhower, at han ikke kan acceptere FNs våbenstilstandsforslag. Han fremlægger selv et forslag og erklærer, at hvis det ikke vedtages, må Sydkorea kæmpe videre alene.

   I den franske nationalforsamling opnår Mendès-France (se 3/6) kun 301 (socialister, radikale, de fleste folkerepublikanere m. fl.) af de nødvendige 314 stemmer.

   Præsident Eisenhower erklærer i et personligt budskab til den vesttyske kansler Adenauer, at der ikke vil blive truffet nogen afgørelse om Tysklands skæbne uden samråd med kansleren.
6. Premierminister Nguyen Van Tam forlanger i en tale øget selvstændighed for Vietnam.
7. Præsident Eisenhower opfordrer i et budskab den sydkoreanske præsident Syngman Rhee til at acceptere FNs våbenstilstandsforslag og lover til gengæld at garantere Sydkorea ved en forsvarspagt, at fortsætte den økonomiske hjælp og fortsat virke for Koreas forening. Den sydkoreanske regering erklærer, at forslagene er utilstrækkelige.

   Den tjekoslovakiske vicepremierminister Nejedly indrømmer i en tale, at pengeombytningen (se 1/6) har mødt modstand, men at den var nødvendig p. gr. af den stærke inflation og nedgang i arbejdsmoralen.
8. Sovjetmyndighederne i Østrig ophæver den permanente kontrol med passager- og varetransporten mellem besættelseszonerne.

   I Panmunjon underskriver Nordhærens og FNs forhandlere en overenskomst om hjemsendelsen af krigsfanger. De fanger, der ønsker det, skal hjemsendes senest to måneder efter våbenstilstandens ikrafttræden. De øvrige skal i tre måneder overlades til en neutral hjemsendelseskommission og bevogtes af indiske tropper. Ang. den gruppe, der heller ikke i løbet af disse tre måneder ytrer ønske om hjemsendelse, skal fredskonferencen træffe afgørelse.
9. I Sydkorea foregår voldsomme demonstrationer mod våbenstilstanden, og nationalforsamlingen kræver fortsættelse af krigen.

   I sin sidste rapport som NATO-styrkernes øverstkommanderende udtaler general Ridgway, at Vesteuropas forsvar, og især luftvåbenet, endnu ikke er stærkt nok. Nordeuropa mangler stadig det minimum af militær styrke, der er nødvendigt for at det kan have en rimelig chance for at modstå et angreb; fremmed hjælp er derfor nødvendig. I Centraleuropa er der muligheder for et virkeligt forsvar, og i Sydeuropa er der gjort store fremskridt.

   Ved afslutningen af Commonwealthlandenes premierministres konference i London udsendes et kommunique, hvori udtales, at ingen mulighed for at fjerne eller mildne modsætningerne i verden må gå tabt, men at demokratierne må bevare deres styrke og udvise årvågenhed. Endvidere understreges nødvendigheden af, at handelsrestriktionerne

gradvis afvikles, særlig indenfor Commonwealth- og Sterlingblokken.

10. Den vesttyske forbundsdag vedtager eenstemmigt et program for Tysklands genforening bestående af følgende punkter: frie valg i hele Tyskland, derefter dannelse af en altysk regering, afsluttelse af en fredstraktat, der tager stilling til de territoriale spørgsmål, og som sikrer Tysklands ret til frit at afslutte overenskomster med andre lande. Kansler Adenauer afviser igen de sovjettiske forslag om en firemagtsaftale, der tilvejebringer et kontrolleret og neutraliseret, forenet Tyskland med Oder-Neisselinien som østgrænse.

Præsident Eisenhower afviser senator Tafts forslag om, at U.S.A. skal overveje at afbryde det politiske samarbejde med FN i Asien.

Det østtyske socialistiske enhedspartis politbureau opfordrer regeringen til at rette en række alvorlige fejl i skatte- og landbrugspolitikken. De nye foranstaltninger skal forberede Tysklands politiske enhed og bevirke, at flygtningene vender tilbage fra Vesttyskland. Alle domme for forseelser imod skattepligten eller landbrugets afleveringspligt vil blive taget op til revision, og produktionen af forbrugsvarer vil blive fremmet både ved ændringer i planen for sværindustrien og ved kredit- og skattelettelser til private firmaer.

Samtidig afsluttes en konference mellem Østtysklands statslige og kirkelige myndigheder med udsendelse af et kommunique, der lover standsning af den finansielle og retslige forfølgelse af den evangeliske kirke.

Resultaterne af de italienske valg 7 og 8/6 meddeles. Kommunister og venstresocialister har fået 9.6 mill. stemmer (1948: 8.1 mill.), monarkister og neofascister 3.4 mill. (1.3 mill.) de kristelige demokrater 10.9 mill. (12.7 mill.) og andre centrumspartier 2.7 mill. (3.6 mill.); centrumsblokken har kun fået 49.8 % af stemmerne og drager ikke fordel af valglovens majoritetsbestemmelse (se 15/11 1952). – Mandatfordelingen i deputeretkammeret bliver: neofascister 29 (1948: 5), monarkister 40 (14), liberale 14 (19), kristelige demokrater 262 (306), republikanere 5 (10), tyrolske folkeparti 3 (3), socialdemokrater 19 (33), venstresocialister 75 (52), kommunister 143 131). – I senatet får højrepartierne 25 mandater, de kristelige demokrater 116, venstresocialisterne 30, kommunisterne 56 og andre partier 10.

Det meddeles fra Kenya, at Mau-Mau-terroristerne siden indførelsen af undtagelsestilstand (20/10 1952) har dræbt 411 afrikanere og 17 europæere. Deres egne tab har været over 1000 dræbte og flere hundrede fangne.

I Teheran underskrives en ny russisk-persisk handelsaftale, der indeholder en fordobling af vareudvekslingen.

11. Vestmagterne opfordrer i enslydende noter Sovjetunionen til at gå med til fornyede forhandlinger om den østrigske fredstraktat og til selv at fremsætte sine forslag om traktatens indhold.

Det meddeles, at der ikke vil blive oprettet nye kollektivbrug i Østtyskland.

Den østtyske regering accepterer enhedspartiets anbefalinger af 10/6 (s.d.).

Den vesttyske forbundsdag vedtager at nedsætte indkomstskatterne med 15 %.

Det erfares, at Sovjetunionen har foretaget en henvendelse til Tyrkiet med henblik på fjernelse af misforståelser mellem de to lande specielt m.h.t. Sovjets territoriale krav og strædespørgsmålet.

I den franske nationalforsamling opnår folkerepublikaneren Bidault ikke godkendelse som konsejlspræsident. Han forlangte dekretfuldmagter, men samler kun 313 af de nødvendige 314 stemmer.

13. Kongen af Cambodia går frivilligt i exil i Siam. Begrundelsen er, at de franske myndigheder i Indokina har tøvet med at give hans land en uafhængig stilling.

I Columbia tager hærens øverstkommanderende general Pinilla magten ved et kup.

14. Præsident Eisenhower vender sig i en tale mod „bogbrændere".

Marskal Tito meddeler, at Jugoslavien har indvilget i at udveksle ambassadør med Sovjetunionen, men at dette ikke betyder en normalisering eller forbedring af forholdet mellem de to lande.

15. I Korea åbner nordhæren et voldsomt angreb og driver en kile ind i de sydkoreanske linier.

16. I Kenya indføres dødsstraf for ulovlig besiddelse af skydevåben.

I Østberlin fremkalder nye arbejdsregler, der forlanger en forøgelse af arbejdsindsatsen med 10 % for den samme løn, uro og demonstrationer blandt bygningsarbejderne. Uroen breder sig hurtigt og får karakter af demonstrationer mod den østtyske regering. Politiet griber ikke ind, og senere erklærer premierminister Grothewohl og vicepremierminister Ulbricht, at enhedspartiet og regeringen må rette en række fejl og søge nærmere kontakt med befolkningen.

17. Sultanen af Marokko udtaler ønsket om en almindelig aftale, der både garanterer Frankrigs interesser og sikrer Marokko et demokratisk selvstyre.

Store folkemasser fortsætter demonstrationerne i Østberlin, og det kommer til blodige sammenstød med besættelsesstyrkerne og folkepolitiet. Den russiske militærkommandant erklærer den russiske sektor i undtagelsestilstand, forbyder demonstrationer og udsteder udgangsforbud for aften- og nattetimerne. I løbet af dagen er flere regeringsbygninger blevet stukket i brand og mange personer dræbt.

18. 26.000 antikommunistiske nordkoreanske krigsfanger undslipper fra fangelejre i Sydkorea med de sydkoreanske fangevogteres tilladelse. Præsident Syngman Rhee erklærer, at løsladelsen er sket på hans ordre og ansvar.

Den østtyske regering erklærer, at uroligheder i Berlin er fremprovokeret af fascistiske agenter og planlagt i Vestberlin. Sovjettiske tropper afspærrer den russiske sektor fra det øvrige Berlin. De tre vestsektorers kommandanter protesterer mod afspærringen og mod „den uansvarlige anvendelse af vold".

Formanden for den persiske majlis Mullah Kashani anklager i en tale regeringen for at anvende trusler og forfatningsstridige midler.

Ægyptens diktator general Naguib udråber landet til republik med sig selv som præsident og premierminister. Samtidig udnævnes flere medlemmer af officerskomiteen bl. a. Abdel Nasser og major Salem til ministre.

19. Efter flere udsættelser og til trods for talrige benådningsansøgninger fuldbyrdes henrettelsen af Julius og Ethel Rosenberg, der af U.S.A.s højesteret er dømt til døden for atomspionage.

I den franske nationalforsamling opnår den radikale kandidat til konsejlspræsidentposten André Marie kun 272 af de nødvendige 314 stemmer.

Det forlyder, at uroligheder i Østberlin har bredt sig til andre dele af Østtyskland, således Magdeburg, Chemnitz, Leipzig, Dresden og Halle, og at det er kommet til blodige sammenstød.

20. F.N.-styrkernes chef i Korea general Clark protesterer overfor Syngman Rhee mod fangeløsladelserne 18/6. Nordhærens leder erklærer, at løsladelserne er sket med F.N.s viden, og at de må påvirke opfyldelsen af den foreslåede våbenstilstandsaftale. Han anmoder F.N.-kommandoen om straks at indfange de løsladte og tilkendegive, hvorvidt den kan garantere for Sydkoreas holdning.

21. Østberlins kommandant afviser de vestallierede kommandanters protester af 18/6 og erklærer, at de trufne foranstaltninger var nødvendiggjort af fascistiske vestberlinske agenters virksomhed. – Der meldes om nye blodige uroligheder i Østtyskland bl. a. i uranminerne.

I Frankrig enes en konference af tidligere konsejlspræsidenter og partiformænd om hovedlinierne i en politik til bekæmpelse af de økonomiske vanskeligheder. Der foreslås optagelse af nye lån i Frankrigs bank, nye skatter og dekretfuldmagter.

Marskal Tito udtaler, at Jugoslavien er villig til at genoptage normale forbindelser med kominformblokken, men aldrig vil svigte sine vestlige allierede.

22. En række lokale rejseforbud i Sovjetunionen ophæves.

23. NATOs rådsmøde åbnes i Paris. Der underskrives aftaler om fabrikation af 1200 flyvemaskiner i Vesteuropa i kraft af de amerikanske „off-shore" indkøb.

Den moderate Pinay opgiver at danne fransk regering.

I et telegram til den sydkoreanske præsident Syngman Rhee protesterer præsidenten for F.N.s plenarforsamling Lester Pearson mod fangeløsladelserne (se 18/6).

Et af F.N. og ILO (den internationale arbejdsorganisation) nedsat udvalg fastslår i sin rapport, at tvangsarbejde findes i Sovjetunionen, folkedemokratierne og Spanien.

Det meddeles, at repræsentanter for U.S.A., Burma, Siam og Nationalistkina har nået enighed om at overføre de kinesiske nationalisttropper i Burma til Formosa gennem Siam.

24. NATOs råd godkender en plan, der fordeler udgifterne ved fuldendelsen af infrastrukturprogrammet (bygning af flyvepladser, flådebaser, telegraflinier o.s.v.). Af de resterende 315 mill. pund skal U.S.A. og Canada betale 50 %, Vesteuropa resten.

Den østtyske premierminister Grotewohl erklærer, at hans regering har ansvaret for de sidste dages begivenheder, idet massernes utilfredshed har forsynet de vestlige agenter med brændbart materiale. Bøndernes masseflugt og opbygningen af sværindustrien havde ført til en alvorlig forsyningskrise.

25. Den amerikanske viceudenrigsminister Walter Robertson ankommer til Korea som præsident Eisenhowers særlige udsending. Han medbringer et budskab til præsident Syngman Rhee.

Den vesttyske forbundsdag vedtager en ny valglov. 242 af de 484 mandater besættes ved enkeltmandskredsvalg, mens de øvrige som tillægsmandater fordeles mellem de partier, der har opnået mindst eet kredsmandat eller 5 % af samtlige stemmer. De nationale minoriteter er dog undtaget fra 5 % reglen.

26. Den franske nationalforsamling vælger med 398 stemmer mod 206 (socialister og kommunister) den moderate Henri Laniel til konsejlspræsident. I sin programtale erklærer Laniel, at parlamentet først skal tage stilling til traktaten om det europæiske forsvarsfællesskab, når tillægsprotokollen og aftalerne med England er underskrevet, og der er opnået enighed om Saarspørgsmålet. Han understreger, at lånene hos Frankrigs bank må betales tilbage ved hjælp af nye indtægter og ønsker fuldmagt til at indføre besparelser.

Det meddeles fra Kenya, at sikkerhedsstyrkerne i de forløbne tre dage har dræbt 100 Mau Mau-terrorister (jfr. 10/6).

28. Der afholdes valg til det islandske Alting. Mandatfordelingen bliver:

Selvstændighedspartiet ..	21	(1949: 19)
Fremskridtspartiet	17	(16)
Socialdemokrater	6	(7)
Kommunister	7	(9)

I Frankrig danner Laniel regering med deltagelse af moderate, radikale, gaullister og folkerepublikanere. Reynaud, Quexille og Teitgen bliver vicekonsejlspræsidenter, E. Faure finansminister, mens Bidault fortsætter som udenrigsminister og Pleven som forsvarsminister.

Den russiske avis „Pravda" angriber i en artikel persondyrkelsen og erklærer, at den er en af fascismens kendetegn.

29. I Jerusalem forhandles om forholdsregler til lettelse af grænsespændingen, efter at det er kommet til flere sammen-

stød mellem israelske og jordanske patruljer.

Den italienske regering træder tilbage efter valget. Premierminister de Gasperi erklærer, at de kristelige demokrater ønsker at fortsætte de europæiske enhedsbestræbelser og forsvarssamarbejdet med den frie verden. Derfor er et samarbejde med Nennis venstresocialister umuligt.

I sit svar på nordhærens erklæring af 20/6 beklager general Clark fangeløsladelserne, men lægger hele skylden på den sydkoreanske regering. Han udtaler, at F.N. af al magt vil søge Sydkoreas bistand til overholdelse af våbenstilstandsaftalen og om nødvendigt oprette militære sikringer.

Den finske regering Kekkonen træder tilbage som følge af uenighed mellem regeringspartierne, agrarer og socialdemokrater, om forholdsreglerne til at nedbringe produktionsomkostningerne.

30. Lord-president Salisbury udnævnes til fungerende engelsk udenrigsminister under Edens og premierministerens sygdom. Det meddeles, at han p. gr. af Bermudakonferencens udsættelse vil deltage i et møde med U.S.A.s og Frankrigs udenrigsministre den 10/7 i Washington.

I Ungarn udelukkes 8 af det kommunistiske partis politbureaus 17 medlemmer. Posten som generalsekretær, der beklædes af premierminister Rakosi, ophæves.

Den russiske kommandant, general Dibrova, ophæver undtagelsestilstanden og udgangsforbudet i Østberlin og løslader ca. 100 arresterede vestberlinere.

DANMARK

April 1953

12. Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft giver udtryk for bekymring over det såkaldte „Program Nord", der går ud på ved grundforbedrings- og landvindingsarbejder for amerikanske penge at skabe forudsætninger for bosættelse af et stort antal østtyske flygtninge syd for den danske grænse.

13. Statsminister Erik Eriksen udtaler på et vælgermøde i Silkeborg om en eventuel stationering af allierede flyvestyrker i Danmark, at ingen er glade for at se fremmede tropper her, men måske vil der vise sig helt andre muligheder end en stationering her i landet.

14. Danmark ratificerer den europæiske konvention om menneskerettighederne.

15. Finansudvalget bevilger 2 mill. kr. til kajanlæg ved Færingehavn i Grønland under forudsætning af, at der dannes et privat dansk-færøsk-norsk selskab med en kapital på 2 mill. kr. til udbygning af produktionsanlægene i land.

Ved Industriforeningens generalforsamling vender formanden, direktør H. Stevenius-Nielsen, sig mod handelsorganisationernes ønske om yderligere liberalisering, idet han hævder, at den relativt gunstige økonomiske situation ikke lader sig opretholde.

16. „The Times" gengiver i en ledende artikel statsminister Erik Eriksens udtalelser den 13. ds. i Silkeborg således, at han skulle have sagt, at ingen danske vil akceptere stationeringen af fremmede tropper i landet. „The Times" skriver, at statsministeren ikke må blive overrasket, dersom nogle af de andre Atlantpagtlande spørger, om Danmark har ændret mening om de fulde konsekvenser af medlemsskabet af NATO.

Statsminister Erik Eriksen gør i en tale i Odense opmærksom på, at han ikke har udtalt sig som gengivet i „The Times", og bestrider, at hans udtalel-

ser kan tages som udtryk for, at den danske regering stiller sig vaklende over for NATO-samarbejdet.

20. Den parlamentariske kommission meddeler i en skrivelse til folketingets formand, at kommissionen har afsluttet sine undersøgelser, idet dog trykningen af to resterende beretninger med bilag, begge afgivet på grundlag af foreliggende tyske dokumenter, endnu ikke er tilendebragt.

	Stemmer		Procentfordeling		Mandater	
	1950	1953	1950	1953	1950	1953
Socialdemokratiet	813.224	836.507	39.6	40.4	59	61
Radikale Venstre	167.969	178.942	8.2	8.6	12	13
Konservative Folkeparti	365.236	358.509	17.8	17.3	27	26
Venstre	438.188	456.896	21.3	22.1	32	33
Retsforbundet	168.784	116.288	8.2	5.6	12	9
Kommunistiske Parti	94.523	98.940	4.6	4.8	7	7
Dansk Samling	–	16.383	–	0.8	–	–
Tyske mindretal	6.406	8.438	0.3	0.4	–	–
Tilsammen ...	2.054.330	2.070.903	100.0	100.0	149	149

21. Ved folketingsvalget afgives ialt 2.077.615 stemmer, deraf 6712 blanke eller af andre grunde ugyldige, hvilket giver en valgdeltagelse på 80.8 % mod 81.9 % ved valget i 1950. I ovenstående oversigt er anført de på hvert parti afgivne stemmer, de enkelte partiers procentvise andel af det samlede stemmetal samt mandatfordelingen ved valgene i 1950 og 1953. Oversigten omfatter ikke Færøerne.

Ved valgmandsvalget til landstingsvalget den 28. april afgives ialt 1.605.295 stemmer, hvilket giver en valgdeltagelse på 81.6 %. I den ene halvdel af kredsene, hvor valgmandsvalg sidst fandt sted i 1951, var stemmeprocenten da 70.5, i den anden halvdel var den i 1947 79.1. Socialdemokratiet vælger ialt 1789 valgmænd, Radikale Venstre 349, Konservative Folkeparti 767, Venstre 1093, Retsforbundet 175, Kommunistiske Parti 141 og det tyske mindretal 21, tilsammen 4335 valgmænd.

22. Statsminister Erik Eriksen indgiver begæring om ministeriets demission og tilräder kongen at give partierne lejlighed til at fremføre deres synspunkter angående den politiske situation. Kongen tilkalder derefter oppositionslederne. Socialdemokraterne, der repræsenteres af landstingsmand Hans Hansen og fhv. minister H. C. Hansen, den sidste i den sygemeldte partiformand Hans Hedtofts sted, præciserer, at valgets udfald nødvendigvis må medføre et regeringsskifte, men da socialdemokratiet lægger den største vægt på grundlovssagens løsning, foreslår det, at regeringsskiftet udskydes til umiddelbart efter den nye grundlovs stadfæstelse. For det radikale venstre møder de fhv. ministre Jørgen Jørgensen og Bertel Dahlgaard, der fremhæver, at spørgsmål af almindelig politisk karakter, herunder et eventuelt regeringsskifte, af hensyn til grundlovssagens løsning ikke bør tages op til behandling på indeværende tidspunkt. Retsforbundet, der repræsenteres af folketingsmændene Viggo Starcke og Hans Hansen, gør ligeledes gældende, at et regeringsskifte nu kan medføre fare for, at grundlovsforslaget falder ved folkeafstemningen, hvorfor de mener, at regeringen bør fortsætte, til grundlovens skæbne er afgjort. Dersom folkeafstemningen går grundloven imod, må det ventes, at regeringen øjeblikkelig

stiller sit mandat til rådighed; i modsat fald vil det være klogt, hvis regeringen bliver til september og gennemfører det første valg under den nye grundlov.

Efter at statsministeren har fået forelagt partiformændenes synspunkter, erklærer han, at regeringen ikke har den mindste lyst til at fortsætte på de socialdemokratiske betingelser.

Den slesvig-holstenske viceministerpræsident Waldemar Kraft beklager danske politikeres udtalelser om Kielregeringens såkaldte Program Nord, idet han henviser til, at det danske mindretals talsmand for nylig har sluttet sig til dette program i den slesvig-holstenske landdag.

Finansministeriet meddeler, at der foruden de 70 mill. kr. af nationalbankens dollarbeholdning, der i februar blev afsat til afdrag på de offentlige dollarlån, i år vil blive anvendt yderligere ca. 5 mill. $ (ca. 35 mill. kr.) til afbetaling på en række dollarlån. Som motivering for denne ekstra afbetaling anføres de netop modtagne skibsfartserstatninger fra U.S.A. på godt 4 mill. $. Med de beløb, der nu er stillet til rådighed, er der siden 1947 anvendt ialt 40 mill. $ til betaling af skyldige afdrag på de offentlige danske dollarlån.

23. En handelsaftale mellem Danmark og Tjekoslovakiet for tiden 23. april 1953–22. april 1954 omfatter en gensidig vareudveksling på ca. 17 mill. kr.

24. Statsminister Erik Eriksen meddeler kongen, at partierne er enige om at udskyde videre drøftelse af regeringsspørgsmålet til efter landstingsvalget den 28. april, og kongen anmoder derefter regeringen om at fungere videre, til landstingsvalget er overstået.

25. I Oslo underskrives en overenskomst om vareudvekslingen mellem Danmark og Norge for perioden 1. april 1953–31. marts 1954. Aftalen omfatter dels varer, som er på bunden liste i de to lande, dels frilistevarer, for hvis vedkommende importlandet har ønsket at sikre tilførslerne. For de bundne varer betegner aftalen en forøgelse af såvel de danske som de norske eksportkontingenter.

En overenskomst om samhandelen mellem Danmark og Østrig i perioden 1. maj 1953–30. april 1954 forudser en vareudveksling til et beløb af ca. 30 mill. kr. hver vej.

Den socialdemokratiske rigsdagsgruppes bestyrelse og partiets forretningsudvalg vedtager en udtalelse, hvori det kræves, at regeringen straks træder tilbage, hvis statsministerens hånlige omtale af tilbudet om at lede folkeafstemningen om den nye grundlov er at opfatte som ministeriets endelige afvisning af tilbudet.

26. Danmarks ambassadør i Washington, Henrik Kaufmann, opfordrer i en amerikansk radioudsendelse U.S.A. til at slå ind på en friere handelspolitik for at gøre de europæiske lande uafhængige af amerikansk hjælp. Han udtaler endvidere, at Danmark vil behøve amerikansk hjælp i endnu et par år for at kunne opbygge landets forsvar til en styrke, der svarer til Atlantpagtens krav.

27. Byretten idømmer den kommunistiske redaktør Palle Voigt 4 måneders fængsel for at have opfordret de indkaldte værnepligtige til lydighedsnægtelse som protest mod 18 måneders tjenestetid.

28. Ved landstingsvalget vælges 24 s., 5 r.v., 10 k.f., 16 v., 1 rf. og 1 føring. Landstingets sammensætning, inkl. de tingvalgte medlemmer, er herefter 33 s., 6 r.v., 13 k.f., 22 v., 1 rf. og 1 føring. Efter landstingsvalget i 1951 var stillingen 33 s., 6 r.v., 12 k.f., 22 v., 1 rf., 1 k. og 1 føring.

Det meddeles officielt, at UNISCAN på et møde i London har drøftet Commonwealth-konferencens forslag om friere verdenshandel på grundlag af sterling som fri valuta. Desuden foretog de fire landes repræsentanter den sædvanlige halvårlige gennemgang af den engelsk-skandinaviske handel.

30. Den radikale rigsdagsgruppe vedtager

enstemmigt en udtalelse, der giver tilslutning til de synspunkter, partiets repræsentanter har fremsat over for kongen. Efter et møde i retsforbundets rigsdagsgruppe udtales det, at der i gruppen var tilslutning til, at regeringen fortsætter på sædvanligt parlamentarisk grundlag, således at den kun viger efter beslutning af folketinget. Den fungerende formand for socialdemokratiet, fhv. minister H. C. Hansen, udtaler: „Hvis regeringen bliver siddende imod vort ønske, er det givet, at vi vil føre en skarp oppositionspolitik."

Detailpristallet for april viser et fald på 3 points til 375 (1914 = 100) i sammenligning med januar.

Maj 1953

1. I sin 1. maj tale i Fælledparken udtaler fhv. minister H. C. Hansen, at det nu i rigsdagen må klarlægges, om regeringens parlamentariske basis er i orden. Socialdemokratiet vil derfor tage initiativet til en afstemning i folketinget snarest muligt efter rigsdagens sammentræden.
2. Kongen modtager repræsentanter for såvel regeringspartierne som for socialdemokratiet, det radikale venstre og retsforbundet. Efter at det gennem de fremsatte udtalelser er konstateret, at et flertal i folketinget med grundlovssagens gennemførelse for øje tilråder kongen at opfordre ministeriet til at fortsætte, tilkalder kongen statsminister Erik Eriksen, der trækker sin demissionsbegæring tilbage.

   Fhv. minister Jørgen Jørgensen (r. v.) udtaler, at det må være en forudsætning for regeringens forbliven, til grundlovsspørgsmålet er løst, at der ikke i denne periode træffes beslutninger af uden- eller indenrigspolitisk karakter, som partierne ikke kan give deres tilslutning. Når grundloven er gennemført, vender vi tilbage til de almindelige parlamentariske regler, således at det er rigsdagen, der afgør, hvor kort eller hvor længe regeringen skal fortsætte.

   Den dansk-franske handelsaftale af 8. oktober 1951 forlænges for yderligere 6 måneder (1. april–30. september 1953). Medens Danmarks import fra det franske møntområde som helhed er fastsat til 50 % af kontingenterne i den tidligere helårsaftale, er Danmarks eksport til det franske moderland ligesom i den sidste halvårsaftale sat til 30 % af helårsaftalens kontingenter.
6. Statsminister Erik Eriksen åbner den overordentlige rigsdagssamling, hvis hovedopgave er at tage stilling til grundlovsforslaget, således som det blev vedtaget i den foregående ordinære samling.
7. Ved folketingsvalget på Færøerne genvælges Peter Mohr Dam, socialdemokratiet, og Johan Poulsen, sambandspartiet.

   Efter at folketinget efter indstilling fra udvalget for prøvelse af valg har godkendt samtlige mandater og genvalgt præsidium, fremsætter statsminister Erik Eriksen grundlovsforslaget, finansminister Thorkil Kristensen forslag til tillægsbevilling for 1952–53 og arbejds- og socialminister Poul Sørensen forslag om eftergivelse af kommunehjælp og om ekstraordinær adgang til aldersrente, såfremt grundlovsforslaget bliver gennemført.

   Landstinget godkender samtlige mandater og genvælger præsidium, hvorefter indenrigs- og boligminister Aksel Møller fremsætter forslag til lov om folketingsvalg i Grønland.

   Fhv. minister Frode Jacobsen vælges til vicepræsident i Europarådet.
8. Fhv. statsminister Knud Kristensen indleder en række møder mod grundlovsforslaget med en tale i Ålborghal-

len. Møderne arrangeres af „komiteen af 7. april 1953".

Ved folketingets første behandling af tillægsbevillingsforslaget stiller H. C. Hansen (s.) forslag om, at tinget udtaler, at man savner tillid til regeringen, og Aksel Larsen (k.) foreslår en dagsorden, der opfordrer regeringen til at standse forberedelserne til at modtage fremmede militære styrker på baser i Danmark. Intet af disse forslag kommer til afstemning, idet tinget med 78 stemmer mod 67 (s. og k.) vedtager en af Bertel Dahlgaard (r.v.) stillet dagsorden, hvori det hedder, at alle demokratiske kræfter bør forenes om at sikre den nye grundlovs endelige vedtagelse, og at alle større politiske stridsspørgsmål derfor må hvile, indtil grundlovssagen er afgjort.

Fhv. minister Per Federspiel vælges til formand for Europarådets økonomiske komité.

12. Folketinget vedtager ved 3. behandling grundlovsforslaget med 125 stemmer mod 6 (k.); venstremændene J. Martin og Hans Conrad Koefoed undlader at stemme.

Ved folketingets 1. behandling af forslaget om eftergivelse af kommunehjælp m.m. meddeler arbejds- og socialminister Poul Sørensen, at han er villig til at foreslå en ændring, således at eftergivelsen ikke gøres afhængig af, at grundlovsforslaget vedtages ved folkeafstemningen.

Det meddeles, at Thulekolonien i Grønland vil blive flyttet godt 100 km nordpå på grund af, at det amerikanske baseanlæg medfører sådanne forstyrrelser for dyrelivet, at eskimoernes erhvervsmuligheder er truede.

15. Folketinget vedtager ved 3. behandling forslaget om folketingsvalg i Grønland, der hermed er færdigt fra rigsdagen.

Landstinget vedtager ved 3. behandling grundlovsforslaget med 58 stemmer mod 4 (venstremændene Hauch, Villemoes, Bøgh og Esther Malling Pedersen); Korsgaard (k.f.) og Stegger Nielsen (v.) undlader at stemme. Landstinget vedtager ligeledes ved 3. behandling forslagene om eftergivelse af kommunehjælp og tillægsbevilling for 1952–53, der hermed er færdige fra rigsdagen.

Rigsdagen tager ferie på ubestemt tid.

18. Indenrigs- og boligminister Aksel Møller udtaler, at der er en sådan mangel på murersvende, at der ikke med det første kan sættes nyt byggeri i gang, og at der er indkommet langt flere ansøgninger om statslån til byggeri, end man kan overkomme i dette års byggeprogram.

19. Dronning Juliana af Holland og prinsgemal Bernhard ankommer på officielt besøg til København.

Udenrigsministrene fra Danmark, Norge og Sverige samt den islandske minister i Oslo afslutter et møde i Oslo med at udsende en erklæring, hvori de giver tilslutning til Churchills forslag om et stormagtsmøde på højeste plan. Udenrigsministrene udtrykker desuden håbet om en våbenhvile i Korea på grundlag af det indiske resolutionsforslag, som i efteråret antoges af FNs generalforsamling med stor majoritet, og noterer med tilfredshed den interesse for en udvidelse af handelen mellem øst og vest, som var kommet til udtryk på konferencen i FNs økonomiske kommission for Europa i Genève. Endvidere enedes man på et fællesmøde med Nordisk Råds præsidium om formerne for det fremtidige samarbejde mellem regeringerne og rådets organer og konstaterede med tilfredshed, at rådets anbefalinger allerede undersøges af de enkelte landes regeringer, og at dette arbejde er i god gænge.

20. En polsk MIG-jager lander på Bornholm. Piloten angiver at være politisk flygtning. Den polske minister anmoder om, at flyvemaskinen snarest muligt må blive udleveret til Polen.

28. Ved folkeafstemningen afgives 1.183.292 stemmer, 45.76 % af det samlede vælgertal, for grundlovsforslaget, der så-

ledes er godkendt. 319.135 eller 12.3 % stemmer nej, og 25.231 (1 %) stemmesedler er blanke eller ugyldige. Antallet af ja-stemmer i forhold til vælgerbefolkningen er i hovedstaden 43.6 %, på øerne 52.6 %, i Jylland 41.8 % og på Færøerne 6.7 %. Ved afstemningen om valgretsalderen afgives 840.815 stemmer for 23 år, 700.122 stemmer for 21 år, og 67.688 stemmesedler er blanke eller ugyldige. Den samlede stemmeprocent er 57.5, for vælgere over 25 år ca. 59 og for vælgere 21–24 år, ca. 36.

30. Byretten frifinder de 6 søofficerer, der var tiltalt for tjenesteforseelser i anledning af eksplosionskatastrofen på Holmen den 23. november 1951. Dommeren udtaler, at der på Holmen har foreligget visse svagheder af organisatorisk art, for hvilke de tiltalte ikke kan gøres ansvarlige.

31. Ved De danske Provinsbankers Forenings generalforsamling udtaler nationalbankdirektør Svend Nielsen, at valutaskabende og valutabesparende erhvervsgrene må have første prioritet, når det gælder bankernes udlån. Når rigsdagen tværtimod har sat boligbyggeriet øverst på prioritetslisten, skyldes det næppe mangel på økonomisk realitetssans, men er formentlig historisk bestemt.

Juni 1953

1. Generaldirektør Terkelsen, D.S.B., forelægger en plan om at flytte automobiloverfarten over Store Bælt fra ruten Korsør-Nyborg til en ny, kortere rute Halskov-Knudshoved. Udgifterne til havne og færgelejer anslås til 35 mill. kr., hvortil kommer 20 mill. kr. til vejforlægninger og 13–15 mill. kr. til anskaffelse af en ny bilfærge.

3. Forhandlinger mellem repræsentanter for Den internationale Valutafond og de danske myndigheder angående dollarpræmieringsordningen resulterer i et dansk tilsagn om ved internationalt samarbejde at medvirke til afskaffelse af ekstraordinære støtteforanstaltninger som dollarpræmieringen, idet det fra dansk side understreges, at ordningen er indført af defensive hensyn.

5. I et statsråd på Christiansborg underskriver kongen den nye grundlov og meddeler, at han ved den nye tronfølgelovs ikrafttræden har besluttet at tillægge prins Knud titlen arveprins af Danmark. Efter statsrådet overrækker statsminister Erik Eriksen ved en højtidelighed i rigsdagens fællessal rigsdagseksemplaret af grundloven til folketingets formand Gustav Pedersen.

9. Ved forhandlingerne mellem repræsentanter for det engelske levnedsmiddelministerium og de danske svineslagterier kræver englænderne baconprisen nedsat med 10 %.

10. Danmark giver afkald på yderligere Marshall-hjælp efter at have modtaget ialt 300 mill. $, heraf 33 mill. som lån, resten som gave.

12. Justitsministeriet meddeler, at tre tyske statsborgere, deriblandt Pancke, der alle er idømt straf af fængsel i 20 år for krigsforbrydelser, er blevet benådet og udbragt af riget.

15. En ny handelsaftale mellem Danmark og Holland for perioden 13. juni 1953 –12. juni 1954 omfatter udveksling af bundne varer til 40 mill. kr. hver vej.

16. I Warszawa underskrives en overenskomst om vareudvekslingen mellem Danmark og Polen for tiden 1. marts 1953–28. februar 1954. Importlisten, der har en samlet værdi af ca. 110 mill. kr., indeholder bl. a. kontingenter for 1 mill. tons kul, medens eksportlisten har en samlet værdi af ca. 85 mill. kr.

18. Finansudvalgets flertal tiltræder en bevilling på 27 mill. kr. til bygning af nye ammunitionsfabriker.

19. Forsvarsminister Harald Petersen meddeler, at han vil søge udvirket delvis benådning for de 225 soldater, der er blevet idømt lovens mildeste straf for mytteri, 4 måneders fængsel. Også de sager, hvor der er idømt højere straf, vil blive taget op til overvejelse med henblik på en eventuel benådning.

22. Mellem mejeribrugets smøreksportudvalg og den russiske handelsrepræsentation i København sluttes aftale om levering af 6000 tons smør til Rusland til en pris af 7.35 kr. pr. kg.

    På den europæiske stål- og kulpuljes møde i Strasbourg retter Hermod Lannung på Danmarks vegne kritik mod ledelsen, fordi den har tilladt en stigning af prisen på kul og stål, som eksporteres til lande, der står uden for Schumanplanen.

23. Fhv. statsminister Hans Hedtoft udtaler på den socialdemokratiske partikongres, at vi bør takke for tilbudet om permanent stationering af allierede flyvere i Danmark i fredstid, men meddele, at vi i den nuværende situation ikke ønsker at tage mod tilbudet.

25. Det meddeles, at fhv. statsminister Knud Kristensen har udmeldt sig af venstre, af hvilket han siden 1948 var æresmedlem.

30. I en resolution fra De samvirkende danske Husmandsforeningers landsmøde kræves øget udstykning og bedre muligheder for fremskaffelse af tillægsjord, eventuelt ved ekspropriation.